

"קום התהלך בארץ"
אי של שליחות
מתוך "ליקוטי שמואל"
מלקט ועורך: ש. אייזיקוביץ
eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד .

אי של שליחות בים של טלטה

מאת אשר קליין

הלהבות לא בערו רק באיראן. הן בערו גם כאן בלרנקה שבקפריסין במטבח המאולתר, בפינות החצר שהפכו למוקדי חלוקה, ובתוך לבו של שליח אחד. האוויר ספוג בריח של קוגל, אורז ודגים חריפים שהוכנו במבצע בזק. האולם? בית חב"ד בלרנקה. היעד? סעודות שבת לא למנין או לשני מנינים, אלא לחמש מאות נשמות יהודיות – ואחריהן עוד מאות באיה נאפה, בפאפוס, ובכל פינה בקפריסין.

יום שישי האחרון, ערב שבת קודש פרשת שלח. הרב זאב רסקין, השליח הראשי לקפריסין, בקושי נושם. הפנים שלו מלאות שמחה ועייפות גם יחד. זה עתה סיים לתדרך את המתנדבים של סעודת הלילה, ויש לו עוד שיחת תיאום עם שליח בפאפוס על קבוצת ישראלים שנתקעו בלי תרופות.

"חשבתי שכבר עברנו את השיא", הוא לוחש רגע לפני שהוא חוזר לטלפון. "אבל הנה – ספינת חילוץ עם אלף וחמש מאות סטודנטים מארה"ב עומדת להיכנס לנמל. והטלפון לא מפסיק לצלצל."

מאז פרוץ מבצע 'עם כלביא' והסגר האווירי שחתם את שערי ישראל, הפכה קפריסין – ומעל הכל לרנקה – לנקודת מפגש היסטורית בין יהודים אובדי דרך ובין בית חם שלא ידע מנוחה.

"היהודים מגיעים בלי מזוודות, בלי תכניות, אבל עם נשמה יהודית בוערת", אומר הרב רסקין, "והשבת הראשונה הזו היתה משהו שלא ראינו מעולם, וכפי הצפוי כך גם יהיה בשבת הקרובה בעז"ה."

הכל קרה מהר. מהר מדי. "בית הכנסת התרחב לרחוב" יהודים מכל העולם החלו לזרום – מטורקיה, מאיטליה, מרומניה, דרך אתונה – אל הנקודה השקטה ביותר על מפת המלחמה: האי קפריסין. אבל השקט היה רק טכני. ברגע שנחתו המטוסים כאן בלרנקה החלה רעידת אדמה בלבבות.

"ביום שישי בהיר נחתו פה מאות אנשים", משחזר הרב רסקין את השעות הראשונות שלאחר פתיחת המלחמה, "ועוד לפני שהספקנו לסיים לקבל את פניהם הגיעו הדקות האחרונות של יום שישי. הזמן אזל, ובית חב"ד הפך לשולחן שבת עצום." אין דרך אחרת לתאר את מה שהתחולל שם בליל שבת. יהודים מכל גווי הקשת, חסידים וליטאים, רופאים, תינוקות וקשישים. המנינים? עשרים, לפחות. הסעודות? בתורנות. קבוצה אחר קבוצה, עד חצות הלילה. המתנדבים? כל מי שידע לקלוף תפוח אדמה או למזוג מרק הפך בן רגע לעובד צוות. "אחד ניגש אליי באמצע סעודה", מספר הרב רסקין, "ובוכה. הוא אומר לי: 'אני לא זוכר מתי בפעם האחרונה שרתי 'שלום עליכם'. תראה מה זה - באתי בטעות, ופתאום מצאתי את עצמי יהודי.'"

במקום שנראה תמיד רק כתחנת מעבר נבנה פתאום גשר. לא רק גשר חרום לחוזרים לישראל, אלא גשר רגשי בין יהודים שנקטעו מהמרכז אל נקודת השורש. בין הסלטים, המרקים והדגים, היו גם מבטים. מבטים של עייפות, מבטים של כאב, מבטים של אנשים שיצאו מישראל ביום שני כדי לחגוג בר-מצווה ופתאום מצאו את עצמם בלי דרך חזור. ילדה קטנה שואלת אם יהיה מחר שוב חמין. אמא צעירה בוכה ליד פלטה מלאה סירים כי אין לה מושג אם הבית שלה ברמת גן עוד עומד.

"אנשים לא רק מחפשים אוכל", אומר לנו מתנדב. "הם מחפשים מעט מילים, המון נשמה מישוהו שיחזק אותם בלי מילים. וזה מה שיש פה: בלי הרבה מילים, אבל עם המון נשמה."

בשבת הראשונה שהחלה עם פתיחת המבצע התארחו קרוב לחמש מאות יהודים רק בלרנקה. בפאפוס – שבע מאות. באיה נאפה – מספרים דומים. ובכל מקום אותם סיפורים: התארגנות תוך שעות, קהל סוחף, ותחושת שליחות שאי אפשר להסביר במילים.

ביום ראשון בבוקר, כשעוד נשארו מאות ממתנים, הגיע אחד השליחים עם ארגזים של צעצועים. "הילדים היו מתוחים. לא שיחקו, לא צחקו. הבאנו להם בובות, ספרים, קצת שמחה. זה היה רגע שהכל נמס. אם לא היינו כאן – איפה הם היו?" השאלה הזאת מרחפת כל הזמן באוויר. אם לא היה כאן מישוהו להכין חלות, אם לא היה מי שידאג למזוזה, למנין, לסיר הראשון של המרק – איפה היו רבבות היהודים שנחתו על האי הזה?

"לא לשכוח", מסיים הרב רסקין, "זה לא היה תכנון, לא טיול, לא שבתון. זה היה מצב חרום, והשכינה ירדה למקום הכי בלתי צפוי. יהודים חיפשו קדושה, ובית חב"ד סיפק להם את זה – בלי שאלות, בלי תנאים, עם כל הלב."

אם היה רגע שבו הכל התערפל זה היה בתחילת השבוע. לא היה בין טילים לדמעות ברור כלום: יש טיסות או אין? יש ספינת חילוץ או זו רק שמועה? מותר לעלות? יש מקום? מי אחראי? והרב זאב רסקין? הוא נאלץ תוך שעות להפוך לא רק לטבח, מלצר, משגיח ומארח – אלא לקו תמיכה נפשי ורגשי לרבבות לבבות שבורים.

"זה היה החלק הכי קשה", הוא מודה. "מול כל מרק רותח, היה טלפון עם עוד סיפור קורע לב. 'יהודי שהאב שלו נפטר בארץ והוא תקוע באי, שואל: 'איך אני'. מאות יהודים שנקלעו באחת לאי הקטן בלב הים התיכון בעקבות הסגר האווירי מצאו עצמם ללא יעד, ללא תכנית, אך עם נשמה יהודית בוערת ||

כשהכאוס חג באוויר והאזעקות הרעידו את קו האופק, בית חב"ד בלרנקה הפך למוקד תקווה ורוח, ללב פועם של אמונה || סעודות שבת שהורכבו בתוך שעות, מנינים בלי הפסקה, חילוץ פצועים, דמעות של יתומים וחתנים, ובעיקר: יד מושטת ליהודי שלא נשאר לבד || הרב הראשי לקפריסין ושליח חב"ד הרב זאב רסקין משחזר בראיון מיוחד ל'קהילות' את הימים הגדולים, המטלטלים, הוא אומר לי: אני לא זוכר מתי בפעם האחרונה שרת שלום על בום ראשון בבוקר, כשעוד נשארו מאות ממתינים, הגיע אלי יהודי שהאב שלו נפטר בארץ והוא תקוע באי, שואל: איך אני לא אהיה בהלוויה?'. אחר מתחנן: 'אחי מתחתן בעוד יומיים. אתם לא מבינים מה זה בשבילי לא להיות שם.' "ואדם נוסף – אב לחמישה – עוזב את אשתו והילדים לשבועיים בלבד, ועכשיו שומע על אזעקות באשדוד, טילים בחולון, והלב שלו נקרע. והוא לא מצליח לישון." ובכל שיחה אתה שומע את הרעד, אומר הרב רסקין. "רעד אמת. לא מישו שעיכבו לו טיסה. מישו שאיבד את השליטה על החיים שלו, והוא צריך אותך שתגיד לו: אחי, תנשום. הקב"ה אתך. אתה לא לבד." וכל זה – כשמול עיניהם ממש, באופק הדרומי של לרנקה, נראו לעתים בשמי הלילה שובליהם של טילים ששועטים לכיוון ישראל. "הם לא מדמיינים", הוא מדגיש. "הם רואים בעיניים. וזה מכפיל את התחושות."

אחד הסיפורים הקשים היה של יהודי צעיר שהתבשר על מוות במשפחה. הוא לא יכול היה להגיע להלוויה, לא לשבת שבעה' לא לשום דבר. "הוא פשוט ישב לידי ובכה", מספר הרב רסקין בקול נשנק. "לא היו לי מילים. רק לקחתי סידור והתחלנו לומר פרק משניות. זה לא פחות חשוב מאוכל. זה אולי יותר."

אחד הסיפורים שהרב רסקין לא ישכח היה כך: בוקר אחד, בשיא "הלב נשבר לרסיסים" הלחץ, בין משלוח אחד של תרופות לבין טור ממתינים לשהות בלינה זמנית, קיבל הרב רסקין טלפון קצר ונוקב: "משפחה ישראלית היתה מעורבת בתאונה קשה. תינוקות, אם, אב. זה דחוף מאוד." בלי הרבה מילים השלוחים במקום התארגנו מידית: לא היו שאלות. לא על פרטים, לא על אחריות. רק רצים. אמבולנס. בית חולים. מתורגמנים. ובהמשך – גם מסמכים, תיאומים, שגרירות, חברת תעופה. לדאבון לב, האב – לא שרד. האם – פצועה אנוש, מונשמת ומורדמת. "אני לא זוכר מתי בפעם האחרונה רעדתי ככה", מספר הרב רסקין. "רצנו לארגן את כל הדרוש. והלב... הלב נשבר לרסיסים. אתה רגיל לעזור, רגיל לשמח, ופתאום אתה צריך להכין הלוויה. זה שובר." אבל השלוחים לקחו את כל האחריות. הם היו אלו שהרימו את הטלפונים, שארגנו את הפינוי, שאישרו את הטיסה המיוחדת לאם כשהיא שוכבת מחוסרת הכרה, במטוס רפואי מצויד. הם אלו שליוו את המשפחה, דאגו למלווה, לתרגום, לתיאום מול השלטונות. "ולא היה לנו רגע אחד לנשום, גם לא דקה אחת לעצור ולכאוב", מספר הרב רסקין. בשבתות של התקופה האחרונה, כשמאות יהודים מצטופפים הזרעים שנזרעו בדמעה סביב שולחנות שבת בלרנקה.

קשה לדמיין איך הכל התחיל. אבל הרב זאב רסקין זוכר. הוא היה אברך, חסיד, שסיים את לימודיו בישיבות 'תומכי תמימים', שהם ב'קבוצה' בחצר הרבי מליובאוויטש זי"ע בקראון הייטס, חזר לישראל והקים בית נאמן, שקד על תלמודו בכלל – ובהמשך גם נכנס לעולם העסקים והצליח יפה. אבל הלב – הלב בער. "לא יכולתי להמשיך לחיות חיים פרטיים בלבד", הוא משחזר. "משהו בפנים קרא לי: תצא. תעשה. תהיה שליח." הוא התקשר להרב משה קוטלרסקי זצ"ל, הסמכות הבכירה בעולם השליחות דאז. "אני רוצה להצטרף לצבא השלוחים", אמר לו. הרב קוטלרסקי שלח לו רשימה בפקס: מדינות שאין בהן עדיין שליחים מסודרים: רומניה, בולגריה, מולדובה, ובשורה האחרונה – קפריסין. "זה תפס אותי מיד", אומר הרב רסקין. כשהתקשר שוב לברר ניסה הרב קוטלרסקי להניא אותו בעדינות: "תשמע, אין שם כלום. לא קהילה, לא בית כנסת, לא בסיס לפעולה. במקומות אחרים לפחות יש עם מי לדבר. פה אתה תתחיל מאפס. באמת חבל." אבל הרב רסקין התעקש. הוא ביקש לראות את הדו"חות ששלחו הבחורים שהגיעו לקפריסין לתקופת תשרי. וכשהוא ראה מה עשו בשבועיים בלבד – מזוזות, כשרות, ארבעת המינים – הוא קיבל החלטה. 'אם בחורים זמניים הספיקו לפעול כל-כך הרבה', הוא חשב, 'אז מה אני, שליח קבוע, לא יכול לעשות?' וכך, באלול תשס"ב, עלה הרב רסקין על מטוס עם אשתו וילדיו הקטנים ונחת בלרנקה. בלי מקום, בלי תקציב, בלי גב. רק עם חזון, אמונה, וברכה של הרבי זי"ע.

ההתחלה לא היתה קלה. הם שכרו דירה והחלו לחפש יהודים. הקהילה כמעט לא נראתה. "בקצה הרחוב מצאתי יהודי אחד", הוא משחזר. "הוא נתן לי עוד כמה כתובות. לאט לאט גיליתי

עשרות. אמרתי לעצמי: אם בלי מאמץ מצאתי שבעים אז בטוח שיש שבע מאות. "הם ניסו להקים מנין לשבת. תשעה חודשים לא הצליחו. כל שבת: תשעה, שמונה, או עשירי שהלך כשהאחר הגיע. "הרגשנו ממש כאילו יש יצר הרע שמנסה למנוע מנין יהודי על אדמת קפריסין", הוא נאנח. ואז, לפתע קרה הנס. באותה שבת בדיוק היה מנין לראשונה. "לא יודע אם אי פעם אמרתי 'אמן יהא שמיה רבה' בכזו צמרמורת, "הוא אומר. "עמדנו שם כולנו עם דמעות. זו היתה פריצת הדרך האמתית."

מכאן הכל החל להתגלגל: הכנסת ספר תורה מרגשת, מקוה טהרה, מסעדה כשרה, חנות, בית כנסת, גן ילדים – ולבסוף: מרכז יהודי רחב ידיים לכל המדינה.

"כל פעם שמישהו שאל אותי בהתחלה: 'אתה בטוח שזה יצליח, '? עניתי: לא יודע. אבל מישהו צריך לנסות. והנה, תראה. ה' הצליח את דרכינו." עכשיו, כשהמונים מתחילים לעזוב, כשהשמים נפתחים אט אט, "אם לא היינו כאן, איפה הם היו?"

וכשהמרק בקלחת מוחלף שוב בתה רותח לבודדים שנשארו – נושם הרב רסקין לרווחה. אבל גם חושב. "אני לא יודע אם האנשים שהיו פה בכלל מבינים מה עבר עליהם, "הוא אומר בשקט. "ברגע אחד הם מצאו את עצמם בגלות. בלי משפחה, בלי בית. והלב שלהם חיפש קדושה, משמעות, חיבוק, ואנחנו היינו שם. "אם לא היה פה בית חב"ד איפה היו כל היהודים האלה? מי היה מבשל להם? מי היה אומר להם מילה של אמונה כשהעולם רעד להם מתחת לרגליים?" ואז הוא מחייך. חיוך של שליח שראה את הבלתי ייאמן מתגשם.

"אתה יודע מה למדתי מכל זה?" הוא שואל ומשיב: "שכל דבר שנבנה במסירות נפש נועד לרגע שבו הוא הכי נדרש. גם אם שנים נדמה שהכל מתנהל בשקט, פתאום בא רגע של אמת - והרוח שנטעת פעם הופכת להיות הצל האחרון שיש ליהודי באי נידח, באמצע הגלות. ועל כל זה חשב הרבי, שביום ראשון הקרוב, ג' תמוז, יומא דהילולא שלו"